

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ผลการพัฒนาการศึกษา พ.ศ. 2552 – 2559 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) พบว่าประเทศไทยประสบความสำเร็จหลายด้านและมีอีกหลายด้านยังเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนในระยะต่อไป เช่น ด้านโอกาสทางการศึกษารัฐมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนโอกาสทางการศึกษาค่อนข้างมากส่งผลให้ประชากรในวัยเรียนรวมทั้งเด็กด้อยโอกาสและผู้มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีโอกาสได้รับการศึกษาสูงขึ้น แต่ยังไม่เข้าเรียนได้ไม่ครบทุกคนและมีปัญหาการออกกลางคันอยู่บ้าง นอกจากนี้ประชากรที่อยู่ในวัยกำลังแรงงานแม้จะได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้นแต่จำนวนแรงงานที่มีการศึกษาดำรงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นยังมีอยู่จำนวนมากจึงต้องเร่งดำเนินการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตและมีมาตรการต่างๆ ให้เด็กและประชาชนทุกช่วงวัยสามารถเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานเพิ่มขึ้นเพื่อยกระดับการศึกษาของคนไทยให้ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2579 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ให้คนไทยทุกช่วงวัยมีทักษะ มีความรู้ ความสามารถและพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นมหาวิทยาลัยเปิดโดยมีแนวคิดที่จะขยายและกระจายโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาแก่ประชาชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้นโดยใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิด ประโยชน์สูงสุด รัฐบาลจึงจัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นเพื่อดำเนินการสอนโดยใช้ระบบการสอนทางไกลเป็น ระบบการเรียนการสอนที่ไม่มีชั้นเรียน และตามแผนปฏิบัติการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ส่วนที่ 1 ได้กำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาด้านการจัดการ เรียนการสอน การวางระบบการจัดการสื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษาและ ส่งเสริมการพัฒนาสื่อให้เป็นดิจิทัลอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มช่องทางการเผยแพร่ผ่านอินเทอร์เน็ตและ ผ่านอุปกรณ์ต่างๆ ได้ให้มากขึ้น (กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2561) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพได้เปิดสอนหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต ตามโครงสร้าง หลักสูตรผู้เรียนต้องเรียนชุดวิชาขนาดแผนไทยการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาและวิสัยทัศน์ของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช คือ เป็นระบบการศึกษาทางไกลเน้นการศึกษาด้วยตนเองจากแหล่ง ความรู้และวิทยาการที่จัดในรูปฐานความรู้ผ่านสื่อประสมต่างๆ โดยมีสื่อหลัก คือ เอกสารการสอน ประจำชุดวิชาและสื่อเสริม คือ ดีวีดีประจำชุดวิชา รูปแบบการเรียนการสอนเป็นไปตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ (มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2560)

ซึ่งกำหนดว่าให้มีการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติชุดวิชานวดแผนไทยมีการเรียนภาคทฤษฎีโดยผู้เรียนจะได้เรียนทฤษฎีโรคต่างๆ ตั้งแต่สาเหตุของโรค อาการ การตรวจก่อนการนวด การวินิจฉัย และวิธีการนวดรักษา การตรวจหลังการนวด การให้คำแนะนำ การเรียนภาคปฏิบัติผู้เรียนจะได้ฝึกปฏิบัติตรวจก่อนการนวด วิธีการนวดรักษาโรคนี้จะต้องนวดตำแหน่งใดบ้าง ขั้นตอนให้เหมาะสมแก่โรคนั้นๆ จะนวดจุดใดก่อน การใช้น้ำหนักแรงกดแต่ละจุด การใช้ระยะเวลาในการกดแต่ละจุด นวดจุดนี้แล้วต้องนวดจุดใดต่อ การตรวจหลังการนวดและการแนะนำทำบริหารให้กับผู้ป่วย โดยโรคที่ต้องเรียนมีหลายโรคและเนื้อหารายละเอียดในแต่ละโรคจำนวนมาก ระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติมีจำนวนจำกัดและสื่อเสริมที่ดีของชุดวิชามีข้อจำกัด ผู้เรียนจะทบทวนภาคปฏิบัติ/สาธิตการนวดได้ต้องทบทวนผ่านคอมพิวเตอร์และเปิดแผ่นในเครื่องเล่นดีวีดีและปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศมีการเติบโตมากขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับนโยบายและแนวทางการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนตามแผนปฏิบัติการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ประจำปี พ.ศ. 2561 จึงพัฒนาโมบายแอปพลิเคชัน เรื่อง การนวดไทยเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่ ทั้งระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ (Android) และไอโอเอส (iOS) เพื่อใช้จัดการเรียนการสอนชุดวิชานวดแผนไทย สำหรับนักศึกษาหลักสูตรการแพทย์แผนไทย สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพได้ใช้ทบทวนเนื้อหาชุดวิชานวดแผนไทย เรื่อง การนวดไทยเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่ ผ่านโมบายแอปพลิเคชันทำให้ผู้เรียนเข้าถึงสื่อได้สะดวกรวดเร็ว ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ภาคทฤษฎีและฝึกฝนภาคปฏิบัติทำซ้ำๆ ได้ด้วยตนเอง ในรูปแบบข้อความ รูปภาพ วิดีโอ ส่งการบ้าน มีการวัดผลการเรียนรู้และประเมินผลโดยการสอบก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน และดูคะแนนผ่านแอปพลิเคชันได้ และผู้สอนสามารถเพิ่มเนื้อหาวิชาเรียนทั้งในรูปแบบข้อความ รูปภาพ วิดีโอ ส่งการบ้านและให้คะแนนผู้เรียนผ่านแอปพลิเคชันได้ วัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อพัฒนาโมบายแอปพลิเคชัน เรื่อง การนวดไทยเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนผ่านโมบายแอปพลิเคชัน เรื่อง การนวดไทยเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนผ่านโมบายแอปพลิเคชัน เรื่อง การนวดไทยเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาโมบายแอปพลิเคชัน เรื่อง การนวดไทยเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2.2 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้านความรู้และทักษะ เรื่อง การนวดไทย เพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่ ของผู้เรียนเมื่อเรียนผ่านโมบายแอปพลิเคชัน

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนผ่านโมบายแอปพลิเคชัน เรื่อง การนวดไทยเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 บทเรียนผ่านโมบายแอปพลิเคชัน เรื่อง การนวดไทยเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรการแพทย์แผนไทย สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

3.2 ผู้เรียนที่เรียนผ่านโมบายแอปพลิเคชัน เรื่อง การนวดไทยเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3.3 ผู้เรียนที่เรียนผ่านโมบายแอปพลิเคชัน เรื่อง การนวดไทยเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่ มีความพึงพอใจในระดับมาก

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 รูปแบบการวิจัย การวิจัยและพัฒนา

4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่ลงทะเบียนเรียนชุดวิชานวดแผนไทย 1 และ 2 จำนวน 80 คน (รหัสนักศึกษา 61-62)

4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มตัวอย่างสำหรับการทดสอบประสิทธิภาพโมบายแอปพลิเคชัน เรื่อง การนวดไทยเพื่อรักษาอาการปวด คอ บ่า ไหล่ คือ นักศึกษาหลักสูตรการแพทย์แผนไทย บัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช รวม 39 คน แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม คือ

(1) กลุ่มตัวอย่างสำหรับการทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว จำนวน 3 คน

(2) กลุ่มตัวอย่างสำหรับการทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม จำนวน 6 คน

(3) กลุ่มตัวอย่างสำหรับทดสอบประสิทธิภาพภาคสนาม เป็นนักศึกษาหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จำนวน 30 คน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองทั้ง 3 กลุ่มเป็นนักศึกษาคนละกลุ่มกัน แต่ใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเดียวกัน

2) กลุ่มตัวอย่างสำหรับศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน เกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

(1) นักศึกษาที่สมัครใจเข้าร่วมการทดลอง

(2) นักศึกษาหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิตที่ไม่มีใบประกอบโรคศิลปะประเภทการนวดไทยหรือไม่มีใบประกอบวิชาชีพแพทย์แผนไทยด้านการนวดไทย

(3) นักศึกษาหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิตที่ไม่มีความรู้การนวดแบบราชสำนัก

สำนัก

(4) นักศึกษาหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิตที่ไม่มีประสบการณ์การนวด

แบบราชสำนัก

4.3 ระยะเวลาในการทำวิจัย 1 ปี

4.4 สถานที่ในการทำวิจัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

4.5 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

4.5.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) คือ โมบายแอปพลิเคชัน เรื่อง การนวดไทยเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่

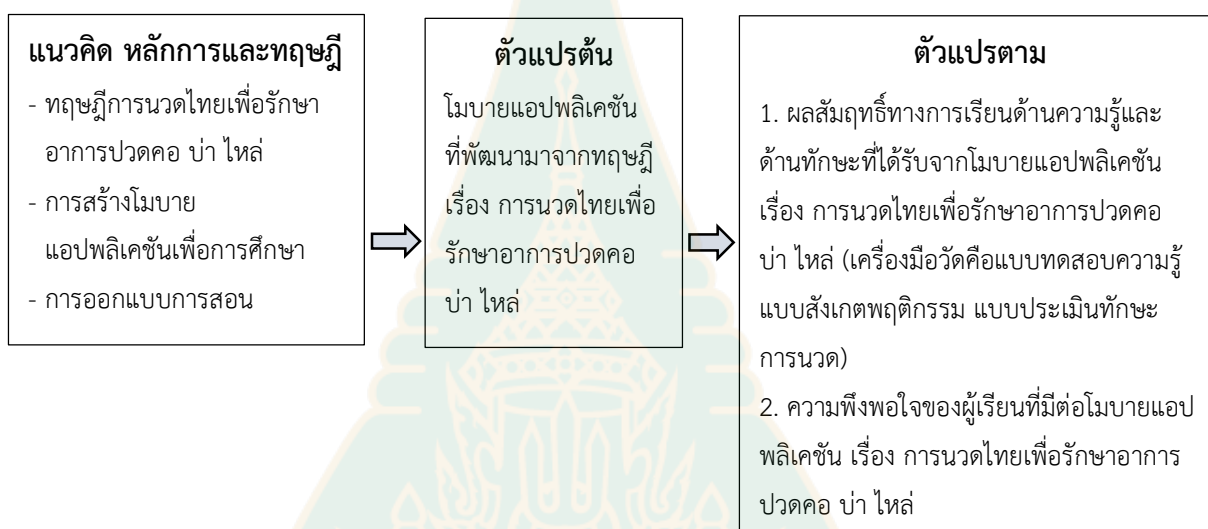
4.5.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ

1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้านความรู้และด้านทักษะ เรื่อง การนวดไทยเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่

2) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโมบายแอปพลิเคชัน เรื่อง การนวดไทยเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาโมบายแอปพลิเคชัน เรื่อง การนวดไทยเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่ ได้ศึกษาจากแนวคิด หลักการและทฤษฎีที่สำคัญในการสร้างโมบายแอปพลิเคชัน ทฤษฎีการนวดไทยเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่ ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้และด้านทักษะและความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโมบายแอปพลิเคชัน เรื่อง การนวดไทยเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่ แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 การพัฒนาโมบายแอปพลิเคชัน เรื่อง การนวดไทยเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่ หมายถึง การพัฒนาโปรแกรมประยุกต์สำหรับอุปกรณ์เคลื่อนที่ เช่น สมาร์ทโฟน (Smart phone) และแท็บเล็ต (Tablet) โดยในงานวิจัยนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการนวดไทยเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่ จำนวน 5 บทเรียน ดังนี้

บทเรียนที่ 1 เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ของคอ บ่า ไหล่ ประกอบด้วย กายวิภาคศาสตร์บริเวณคอ และกายวิภาคศาสตร์บริเวณบ่า ไหล่

บทเรียนที่ 2 เรื่อง การนวดเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า คีรษะ ประกอบด้วย ไรคลมปลาย ปัตคาศัญญาณ 4 หลัง และไรคลมปลายปัตคาศัญญาณ 5 หลัง

บทเรียนที่ 3 เรื่อง การนวดเพื่อรักษาอาการปวดคอและไค้งคอ ประกอบด้วย โรคลมปลาย ปัดคาคตไค้งคอและคอตกหมอน

บทเรียนที่ 4 เรื่อง การนวดเพื่อรักษาอาการปวดไหล่ ประกอบด้วย หัวไหล่ติดเฉียบพลันและหัวไหล่ติดเรื้อรัง

บทเรียนที่ 5 เรื่อง การนวดตนเองเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่ ประกอบด้วย การนวดตนเองเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่ และการบริหารคอ บ่า ไหล่

6.2 การนวดแบบราชสำนัก หมายถึง การนวดโดยใช้นิ้วมือและฝ่ามือในการกดจุดนวด มีการลงน้ำหนักมือโดยการห่น่ง เน้น นิ่ง มีการกำหนดทิศทางของแรง คำนึ่งถึงมุมและองศาในการนวดเป็นการนวดที่เน้นการรักษาเฉพาะที่ไม่ต้องนวดทั้งตัว การสืบทอดมาจากสายของอาจารย์ณรงค์ศักดิ์ บัญรัตนหิรัญ สมัยก่อนการนวดแบบราชสำนักจะใช้เฉพาะในวังใช้นวดสำหรับพระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ เจ้าขุนมูลนายทั้งหลาย ปัจจุบันเป็นการนวดที่ใช้ได้ทั่วไปไม่ได้ใช้เฉพาะในวัง

6.3 ประสิทธิภาพของบทเรียน 80/80 ± 2.5 หมายถึง คุณภาพของบทเรียนได้มาจาก กระบวนการและผลลัพธ์ เกณฑ์การทดสอบประสิทธิภาพยอมรับได้ คือ เท่ากับเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ไม่เกิน 2.5 และต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ไม่เกิน 2.5

คำร้อยละ 80 ตัวแรก คือ คำร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนซึ่งกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนในการยอมรับประสิทธิภาพไว้ร้อยละ ± 2.5

คำร้อยละ 80 ตัวหลัง หมายถึง คำร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนซึ่งกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนในการยอมรับประสิทธิภาพไว้ร้อยละ ± 2.5

6.4 ความรู้ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนที่ 1 เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ของคอ บ่า ไหล่ บทเรียนที่ 2 เรื่อง การนวดเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ศีรษะ บทเรียนที่ 3 เรื่อง การนวดเพื่อรักษาอาการปวดคอและไค้งคอ บทเรียนที่ 4 เรื่อง การนวดเพื่อรักษาอาการปวดไหล่ บทเรียนที่ 5 เรื่อง การนวดตนเองเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่

6.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้านความรู้ หมายถึง คะแนนก่อนเรียน และหลังเรียนของผู้เรียนหลังเรียนผ่านโมบายแอปพลิเคชันโดยวัดจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เรื่อง การนวดไทยเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่

6.6 ทักษะ หมายถึง การนวดไทยเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่ 6 โรค คือ โรคลมปลายปัดคาคตสัณญาณ 4 หลัง โรคลมปลายปัดคาคตสัณญาณ 5 หลัง โรคลมปลายปัดคาคตไค้งคอ โรคคอตกหมอน โรคหัวไหล่ติดเฉียบพลัน โรคหัวไหล่ติดเรื้อรัง

6.7 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้านทักษะ หมายถึง คะแนนสอบภาคปฏิบัติของผู้เรียนหลังเรียน เรื่อง การนวดไทยเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่ผ่านโมบายแอปพลิเคชันโดยวัดจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะ

6.8 ความพึงพอใจของผู้เรียน หมายถึง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกของผู้เรียนในด้านความชอบความพอใจหลังจากเรียน เรื่อง การนวดไทยเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่ผ่านโมบายแอปพลิเคชัน โดยวัดจากแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนผ่านโมบายแอปพลิเคชัน เรื่อง การนวดไทยเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่

7. ประโยชน์ที่ได้รับ

- 7.1 บทเรียนผ่านโมบายแอปพลิเคชัน เรื่อง การนวดไทยเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่
- 7.2 สามารถนำไปเป็นต้นแบบและประยุกต์ใช้กับชุดวิชาอื่น ๆ
- 7.3 มหาวิทยาลัยสามารถนำโมบายแอปพลิเคชัน เรื่อง การนวดไทยเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่ ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนทางไกลได้
- 7.4 นักศึกษาสามารถศึกษาโมบายแอปพลิเคชัน เรื่อง การนวดไทยเพื่อรักษาอาการปวดคอ บ่า ไหล่ ได้ด้วยตนเองตลอดเวลา
- 7.5 นำไปใช้สำหรับประกันคุณภาพการศึกษาของสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพในส่วนของนวัตกรรมการศึกษา

